

Wereldomroep

Cradle to Cradle: hype of toekomstdroom

Door Willemien Groot

01-04-2009

Een economie die onbeperkt groeit zonder uitputting van natuurlijke hulpbronnen of toenemende afvalbergen. Dat is de toekomstvisie van de bedenkers van het Cradle to Cradle-principe. Onmogelijk, zeggen de tegenstanders. Een afvalvrije wereld, zeggen de voorstanders.

Een bureaustoel die na gebruik volledig in aparte onderdelen uit elkaar wordt gehaald, die vervolgens een nieuwe bureaustoel opleveren. Een versleten tapijttegel waarvan het nylon wordt herwonnen voor gloednieuw tapijt. Oneindig hergebruik van materialen zonder groeiende afvalbergen. En zonder schuldgevoel over onze uitbundige consumptiemaatschappij.

Cradle to cradle

Afval is overal ter wereld een probleem. Noordwest-Europa doet zijn best de stortplaatsen klein te houden door hergebruik te propageren. Oost-Europa, de VS en de opkomende economieën zijn nog lang niet zover. "In dat opzicht kan de Cradle to Cradle-gedachte zeker bijdragen aan een oplossing", zegt prof. Friso de Zeeuw, praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling aan de TU Delft en directeur Nieuwe Markten bij het Bouwfonds. "Het sluiten van de kringloop leidt tot minder afval."

De Amerikaanse architect William McDonough en de Duitse chemicus Michael Braungart schreven in 2002 hun opzienbarende werk *Cradle to Cradle, Remaking the Way We Make Things*. Industrie en milieu hoeven elkaar niet te bijten, menen de auteurs. Consumptie is niet het probleem, het productieproces wel. Nederland viel massaal voor het principe. Geen land ter wereld waar zoveel initiatieven opdoken. Braungart hield er zelfs een leerstoel aan de Rotterdamse Erasmus Universiteit aan over. Zijn benoeming wordt volgende week gevierd met een symposium.

Afvalvermindering

De Nederlandse tapijtgigant Desso raakte overtuigd en haalde Michael Braungarts bureau EPEA in huis. "Het verschil met gewone recycling is dat er geen schadelijke stoffen bij vrijkomen", zegt directeur Stef Kranendijk. "Het begint bij het ontwerp." Braungart en zijn team analyseren alle grondstoffen om ervoor te zorgen dat de slechte eruit blijven en de goede binnenkomen. "We kiezen materialen die superveilig zijn, zodat je eindeloos

kunt recyclen."

Zo'n 150 producten bezitten inmiddels een C2C-certificaat. Goed nieuws voor milieubewuste shoppers, maar meteen ook de achilleshiel van het idee. McDonnough en Braungart kijken naar producten. De volledig herbruikbare bureaustoel doet het publicitair gezien goed. De energie die dat kost, blijft buiten beeld. In de ideale C2C-wereld draait de economie geheel op zonne-energie, gratis en oneindig voorradig. Hoe dat in de praktijk werkt, blijft een raadsel.

De mensheid moet wel degelijk minder consumeren, vindt De Zeeuw. "Bussen stoten steeds minder fijnstof uit maar de wegen die ze nodig hebben, doorsnijden het landschap. Daar geeft Cradle to Cradle geen antwoord op." Evenmin op de vraag of een C2C-product wel nuttig is. Het is beter te werken aan afvalvermindering dan aan afbreekbare dozen en pakpapier.

Duurzaam bouwen

Almere bouwt een woonwijk van 60.000 huizen volgens het C2C-principe. Maar De Zeeuw ziet geen nieuwe elementen in de plannen. "Functievermenging, de natuur dicht bij de wijk en een kreet als 'de mensen maken de stad'. Daar is niets mis mee, maar het draagt ook niets extra's bij." Aan duurzaam bouwen stelt Nederland zelfs hogere eisen. De GreenCalc-standaard meet de milieukwaliteit van kantoren. "Definieerbaar, meetbaar, en achteraf te toetsen."

Voor gebiedsontwikkeling is C2C volstrekt onbruikbaar, zegt prof. Friso de Zeeuw. "Ze proberen een gesloten kringloop van water, energie en afval toe te passen in stedelijke gebieden, maar in dichtbevolkt Nederland zijn die allemaal met elkaar verbonden." Misschien is het principe toepasbaar in een geïsoleerde enclave waar mensen zelfvoorzienend leven, suggereert hij.

"Kleinschaligheid is prima, maar radicale ingrepen leiden tot plannen die richting afvalbak moeten. En tot onnodige verspilling van tijd en geld door te zoeken naar niet-bestaande oplossingen."

Onhaalbare doelen

Erger vindt hij dat iedereen juicht om een achterhaald idee. Nederland werkt al twintig jaar aan afvalvermindering. "C2C brengt ons terug naar de tijd van Adam en Eva", constateert De Zeeuw droog. En wat zich wrekt is het absolute denken van Braungart en McDonnough. Het is verboden C2C aan te passen aan een lokale situatie. "Het heeft trekjes van een religie", meent De Zeeuw. Standaarden en -normeringen zijn onaantastbaar, terwijl ze in veel gevallen onhaalbaar zijn. "Neem dan genoeg met iets mindere kwaliteit, die vergeleken met de oude situatie al een hele verbetering is."

Bovendien houdt het tweetal de touwtjes strak in handen. Een bedrijf dat het principe wil toepassen, moet hun adviesbureau inhuren en krijgt van hen het certificaat. Van vrije concurrentie is geen sprake.

Hype

De Zeeuw verwacht dat het idee geen lang leven is beschoren. "C2C is hype. Een etiketje, dat marketingmanagers nodig hebben om duurzaam beleid weer onder de aandacht te brengen. Ik sluit er een weddenschap op af dat we er over twee jaar niets meer over horen."

Ondertussen laat tapijtfabriek Desso zich niet afschrikken. In november hoopt het bedrijf een nieuwe ondergrond voor haar tapijten te introduceren die nog beter herbruikbaar is. Veel duurder hoeft dat volgens directeur Stef Kranendijk niet te zijn. "Bij een hoge olieprijs is hergebruik ongeveer even duur als nieuwe olie." Bovendien investeert het bedrijf in besparingen op water en energieverbruik. In 2020 levert het bedrijf al haar producten volgens het C2C-concept.

Bijdrage: Thijs Westerbeek

<http://www.wereldomroep.nl/actua/duurzaam/cradle-to-cradle090401>

Reacties:

Henk M. de Gooijer, 02-04-2009 - Nederland

Henk, Eindelijk een verstandig mens die helder aangeeft dat het hierbij gaat om een hype maar o zo jammer dat bedrijven zich hierdoor laten leiden door zich er volledig aan te conformeren onder het mom "kijk eens hoe goed wij bezig zijn". Steeds vaker zijn er bedrijven die in Tenders de visie vragen van het afvalbeleid en daarop reageer wij als volgt: Het afvalbeleid in Nederland is er al jaren op gericht prioriteit te geven aan de meest milieuvriendelijke verwerkingswijzen. Ook nu weer is milieu "hot". Veel bedrijven spelen daar commercieel op in en overheden kopen hun "milieuprobleem" af door emissierechten te kopen van arme landen. Kreten als CO2 neutraal afhandelen door in een ander land bomen te gaan planten ter compensatie van de CO2 uitstoot in eigen land in plaats van zorg te dragen voor het verminderen van CO2 uitstoot is een veel voorkomend verschijnsel en "Cradle to Cradle" met daarbij de gedachten dat we lekker kunnen blijven consumeren zoals we nu gewend zijn als we er maar voor zorgen dat we het restproduct weer voor 100% kunnen hergebruiken maar dat hergebruik van de verschillende afvalstromen ook veel energie kost laten we maar even buiten beschouwing. Het allerbelangrijkste is dat we er allemaal voor moeten zorg dragen dat we minder afval produceren, dus consuminderen of wel bewust consumeren. Veel geproduceerde producten als promotiematerialen, denk daarbij aan EK acties, binnenhalen van nieuwe relaties, verdwijnen veelal direct in het afval. Artikelen zijn zwaar verpakt met karton, folie, eps etc. De slager legt tussen elk plakje worst een velletje plastic en ga zo maar door. Wij zijn van mening dat dáár wat aan moet veranderen en we zullen toe moeten naar duurzame producten. Ook het scheiden aan de bron vinden wij discutabel. Een mooi voorbeeld is de scheiding van plasticflessen. Deze worden in Nederland gescheiden ingezameld, overgebracht naar Duitsland om ze schoon te laten maken om ze vervolgens weer naar Nederland te brengen om het te verwerken, hoezo minder CO2 uitstoot. Door alles te scheiden aan de bron zijn de verwerkingskosten wel lager maar zijn er veel meer bewegingen over de weg noodzakelijk. Hierdoor is er veel meer wegverkeer dan noodzakelijk, stijgt de uitstoot van CO2 en is het roet percentage fors toegenomen. Wij zijn

van mening dat de overheid meer onderzoek moet gaan doen op “nascheiding”. Dit betekent dat het afval in nascheidingsstations van elkaar gescheiden wordt, deels voor hergebruik en deels voor verbranding. Uit deze verbranding wordt de calorische waarde omgezet in energie. Door nascheiding zal het aantal transporten over de weg sterk verminderen met als gevolg minder files en een schonere lucht door vermindering van CO2 en roet.

Toon, 02-04-2009 - NL

Ook ik zou op veel punten die De Zeeuw stelt kunnen reageren. Nederland pakt c2c massaal op, als je De Zeeuw's denklijn volgt dan betekent dit dat Nederland zo ongeveer het domste land in de wereld is aangezien we met een tijdelijke 'hype' die op een religie lijkt meelopen. Wat een onzin. Nederland is een slim land wat goed de potentie ziet de c2c gedachte. De Zeeuw heeft duidelijk last van academische trekjes waarbij alles theoretisch in kannen en kruiken moet zijn, anders klopt het niet... Dit is juist het soort denken wat ons de afgelopen 40 jaar nauwelijks verder heeft geholpen. Dit blijkt ook uit de uitspraak 'het is beter te werken aan afvalvermindering dan aan afbreekbaar dozen en pakpapier'. Zoals Braungart stelt: met dit soort denken doen we alleen aan 'uitstel van executie' want we brengen dan nog steeds schadelijke stoffen in het systeem, alleen wat minder zodat we ons niet schuldig hoeven te voelen. Laten we dus a.j.b. iets anders doen dan wat de Zeeuw voorstelt. Ik werk zelf bij een ingenieursbureau waar we c2c bij gebiedsontwikkeling zoveel mogelijk toepassen, dat gaat niet vanzelf en in een keer goed (zo werkt de praktijk..) maar het levert nu al milieuwinst, dankzij c2c!!

Diana, 01-04-2009 -

Er zijn veel punten waar ik op zou kunnen reageren, maar ik beperk me tot 2: gebiedsontwikkeling Het is zéker niet de bedoeling dat C2C tot enclaves leidt en voor voorbeelden van succesvolle gebiedsontwikkeling zou je eens in Venlo kunnen gaan kijken. (Ik ben het eens dat in Almere nog weinig C2C zichtbaar is). certificering Nee, daar is geen verplicht adviesbureau bij nodig en het certificaat gaat binnen 3 tot 6 maanden door een onafhankelijke organisatie worden beoordeeld en uitgereikt. Aan Thijs/Willemien: Waarom heb je niet doorgevraagd bij mensen van EPEA of MBDC, want de quotes die je hier aanhaalt zijn gebaseerd op een mening van iemand die niet het fijne van het C2C-model weet?